

รายงานฉบับสมบูรณ์

ผลกระทบของคลื่นสึนามิที่มีต่อระบบนิเวศชายฝั่ง ในเขตพื้นที่อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

(Effects of the Tsunami on Coastal Ecosystems in
Takua Pa District, Phang Nga Province)

โดย

ชาญชัย ธนาวุฒิ เขาวาน์ ยงเฉลิมชัย

และ อ้อมทิพย์ เด่นศรีเสรีกุล

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พิมพ์

กุมภาพันธ์ 2550

เลขที่... QH541.5.265 362 2550 2.1

บทคัดย่อ

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ภาคใต้ของประเทศไทยได้ประสบกับภัยธรรมชาติครั้งยิ่งใหญ่จากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมหาศาลต่อชีวิตและทรัพย์สินในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยพื้นที่ชายฝั่งทะเลในเขตอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงาเป็นพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหายมากที่สุด

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาผลกระทบของคลื่นสึนามิที่มีต่อระบบนิเวศชายฝั่งในพื้นที่ตำบลเกาะคอเขา ตำบลบางม่วง และตำบลคึกคัก อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ผลจากการศึกษาพบว่าป่าชายหาดและป่าชายเลนซึ่งเป็นทรัพยากรชีวภาพที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบนิเวศชายฝั่งในพื้นที่ศึกษาได้รับความเสียหายจากคลื่นสึนามิเป็นจำนวน 3,750 ไร่ และ 44 ไร่ ตามลำดับ ทรัพยากรดินและน้ำซึ่งเป็นทรัพยากรที่อยู่ในกลุ่มกายภาพมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง มหันตภัยคลื่นยักษ์ยังได้ทำลายพื้นที่ไม้ผลผสม ไม้ยืนต้นผสม และพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งเป็นทรัพยากรในกลุ่มคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์เป็นจำนวน 2,500, 1,975 และ 394 ไร่ ตามลำดับ แหล่งที่พักอาศัยเช่นหมู่บ้าน โรงแรม และรีสอร์ท ก็ถูกคลื่นยักษ์ถล่มจนเหลือเพียงซากปรักหักพัง ส่วนทรัพยากรในกลุ่มคุณค่าคุณภาพชีวิตที่สำคัญซึ่งได้แก่ประชากรก็ได้ถูกคลื่นมรณะคร่าชีวิตไปเป็นจำนวนมากถึง 3,808 คน ผู้ที่รอดชีวิตมาได้ก็มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากความทุกข์โศกที่ต้องพรากจากคนอันเป็นที่รัก นอกจากนั้นทัศนียภาพชายฝั่งทะเลอันดามันที่เคยงดงามได้ถูกคลื่นสึนามิทำลายลงจนหมดสิ้น

ธรณีพิบัติภัยที่เกิดขึ้นได้ส่งผลให้สถานภาพของทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรกายภาพในบริเวณพื้นที่ศึกษาเปลี่ยนจากสถานภาพสมบูรณ์ตามธรรมชาติไปอยู่ในสถานภาพ "เสี่ยงภัย" ส่วนทรัพยากรคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และทรัพยากรคุณค่าคุณภาพชีวิตของคนและชุมชนเปลี่ยนไปอยู่ในสถานภาพ "วิกฤติ" ด้วยเหตุนี้สถานภาพโดยรวมของระบบนิเวศชายฝั่งในพื้นที่อำเภอตะกั่วป่าหลังเกิดเหตุการณ์คลื่นสึนามิจึงจัดอยู่ในชั้น "เสี่ยงภัยถึงขั้นวิกฤติ" แผนการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่มีมาตรการทางอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูเป็นหลักการพื้นฐาน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูให้สถานภาพของระบบนิเวศชายฝั่งในพื้นที่อำเภอตะกั่วป่ากลับฟื้นคืนสู่สภาวะปกติธรรมชาติได้ เสนอไว้ในรายงานฉบับนี้